

KLASA: UP/I 034-03/20-01/022
URBROJ: 580-09/133-2022-064
Zagreb, 14. travnja 2022.

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja OIB: 54882480048 na temelju članka 31., članka 38. stavaka 5. i 9., te članka 58. stavka 1. točke 15. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja („Narodne novine“, br. 79/09., 80/13. i 41/21.), po inicijativi odvjetnice [...], protiv poduzetnika IKOM d.o.o. sa sjedištem u Zagrebu, Kovinska 7, OIB: 86247075815, zastupanog po punomoćniku [...], po službenoj dužnosti, na temelju odluke Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja u sastavu: dr. sc. Mirta Kapural, dipl. iur., predsjednica Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, Vesna Patrlj, dipl. iur., zamjenica predsjednice Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, mr. sc. Ljiljana Pavlić i Denis Matić, dipl. iur., članovi Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, sa sjednice 16/2022., održane 14. travnja 2022., donosi sljedeće

RJEŠENJE

Inicijativa se odbacuje jer ne postoje uvjeti za pokretanje postupka po službenoj dužnosti.

Obrazloženje

1. Inicijativa za pokretanje postupka

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja OIB: 54882480048 (dalje u tekstu: AZTN) je zaprimila 10. prosinca 2020. u smislu članka 37. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja („Narodne novine“, br. 79/09., 80/13. i 41/21., dalje u tekstu: ZZTN) inicijativu odvjetnice [...] (dalje u tekstu: podnositeljica inicijative) za pokretanjem postupka protiv poduzetnika IKOM d.o.o. sa sjedištem u Zagrebu, Kovinska 7, OIB: 86247075815 (dalje u tekstu: IKOM) radi utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja sklapanjem zabranjenog sporazuma iz članka 8. ZZTN-a, te dopunu inicijative od 26. ožujka 2021.

Podnositeljica inicijative u bitnome navodi kako je IKOM ekskluzivni distributer Elster proizvoda na području Republike Hrvatske, a da je riječ o distributeru vidljivo je iz mrežne stranice <https://www.elstermetering.com/>.

Sukladno navodima podnositeljice inicijative, samom činjenicom da je IKOM sklopio ugovor o ekskluzivnoj distribuciji za Elster proizvode, istome je omogućeno isključivanje znatnog dijela konkurencije s tržišta za vodomjere, i to iz razloga što prilikom raspisivanja javnih natječaja,

naručitelji raspisuju natječaj isključivo za vodomjere s karakteristikama kojima udovoljavaju isključivo Elster proizvodi.

Kao primjer može se navesti da naručitelji raspisuju natječaje za višezlazne vodomjere sa R160 i VR80, a koji se ugrađuju horizontalno. Vodomjeri s opisanom kombinacijom R160 i VR80 su isključivo vodomjeri proizvođača Elster, i to vodomjer Elster M100 te vodomjer IKOM M100. Za slučaj da je nabava raspisana samo za jedan ograničavajući faktor, npr. da je kao uvjet postavljen samo R160, u toj situaciji na javnu nabavu bi se moglo prijaviti više ponuditelja, te ponuditi vodomjere raznih proizvođača.

Podnositeljica inicijative napominje da se u natječajima zna navesti da naručitelj skuplja ponude za digitalni vodomjer s Woltmanovodnom turbinom H5000 s klasom točnosti R800, a što također proizvodi samo Elster.

Vezano uz navedeno, ističe se da je člankom 2. Dodatka Pravilnika o postupku ispitivanja vodomjera namijenjenih za uporabu u kućanstvu, trgovini i lakoj industriji („Narodne novine“ broj: 24/2018, dalje u tekstu: Pravilnik) propisano kao minimalni mjeriteljski zahtjev za raspon toka vode $Q3/Q1$ (odnosno R) > 40 , a iz čega proizlazi da je samim Pravilnikom kao podzakonskim aktom utemeljenom na odredbama Zakona o mjeriteljstvu i drugim posebnim propisima („Narodne novine“ br 74/2014, 111/2018, dalje u tekstu: Zakon o mjeriteljstvu) propisano da R mora biti minimalno, a ne isključivo 40, a iz čega proizlazi da zahtjevima za vodomjere mogu udovoljavati i drugi vodomjeri, a ne samo oni koji su navedeni u natječajima kako je isto i opisano u predmetnoj inicijativi.

Osim navedenoga, u natječajima je često i ograničavajući uvjet što se isti raspisuju za nabavu vodomjera koji se montiraju u horizontalnom slučaju sa zahtjevom da mora biti omogućena vertikalna klasa točnosti i to minimalno R80, bez obrazloženja zašto se točnost ne bi dokazala nekim drugim načinom mjerenja osim višezlaznim mokrim, posebice jer većina proizvođača napušta tu tehnologiju mjerenja. Kao jedan od razloga zašto se napušta, odnosno mijenja predmetna tehnologija mjerenja je što su s razvojem tehnologije omogućeni mnogo jednostavniji i efikasniji načini mjerenja (npr. volumetrijska i ultrazvučna mjerila).

Podnositeljica inicijative je kao primjer navela sljedeće postupke javne nabave u kojima je kao najpovoljniji ponuditelj odabran IKOM:

- VODOVOD d.o.o. iz Zadra, Špire Brusine 17, OIB: 89406825003 (dalje u tekstu: Vodovod Zadar); evidencijski broj nabave 04/2019-V; na isti natječaj pristigla je samo jedna ponuda, i to ponuda društva IKOM;
- VODOOPSKRBA I ODVODNJA d.o.o. iz Zagreba, Folnegovićeve 1, OIB: 83416546499 (dalje u tekstu: Vodoposkrba i odvodnja Zagreb), klasa: 400-01/19-006/54, urbroj: 251-26-23/003-19; na isti natječaj pristigla je samo jedna ponuda, i to ponuda društva IKOM;
- ISTARSKI VODOVOD d.o.o. iz Buzeta, Sv. Ivan 8, OIB: 1369963589 (dalje u tekstu. Istarski vodovod), evidencijski broj nabave EM-11/2019; na isti natječaj pristigla je samo jedna ponuda, i to ponuda društva IKOM;
- VODOVOD I ODVODNJA d.o.o. iz Šibenika, Kralja Zvonimira 50, OIB: 26251326399 (dalje u tekstu: Vodovod i odvodnja Šibenik), evidencijski broj nabave: 19-012; na isti natječaj pristigla je samo jedna ponuda, i to ponuda društva IKOM;

- ZAGORSKI VODOVOD d.o.o. iz Zaboka, Ksavera Šandora Gjalskog 1, OIB: 61979475705 (dalje u tekstu: Zagorski vodovod), evidencijski broj nabave 05-19-OP-MV, na isti natječaj pristigla je samo jedna ponuda, i to ponuda društva IKOM;
- VODOVOD DUBROVNIK d.o.o. iz Dubrovnika, Vladimira Nazora 19, OIB: 00862047577 (dalje u tekstu: Vodovod Dubrovnik); evidencijski broj nabave: W-03/19; na isti natječaj pristigla je samo jedna ponuda, i to ponuda društva IKOM;
- VODOVOD-OSIJEK d.o.o. iz Osijeka, Poljski put 31, OIB: 4365407669 (dalje u tekstu: Vodovod Osijek); evidencijski broj nabave: W04-20; na isti natječaj pristigla je samo jedna ponuda, i to ponuda društva IKOM;
- PONIKVE VODA d.o.o. iz Krka, Vršanska 14, OIB: 64125437677 (dalje u tekstu: Ponikve voda Krk); evidencijski broj nabave: NMV-82/18; na isti natječaj pristigla je samo jedna ponuda, i to ponuda društva IKOM.

Podnositeljica inicijative pozvala se na obavijest AZTN-a objavljenu na mrežnoj stranici <http://www.aztn.hr/narusava-li-se-trzisno-natjecanje-ukoliko-u-postupku-javne-nabave-sudjeluju-samodva-ponuditelja-od-kojih-je-jedan-ujedno-i-jedini-osnivač-drugog-ponuditelja/> u kojoj je AZTN naglasio da u slučajevima kada, primjerice, zbog tehničkih razloga, isključivih prava i slično, ugovor koji je predmet postupka javne nabave može izvršiti samo jedan gospodarski subjekt, grupa ili određena kategorija gospodarskog subjekta, naručitelj mora s osobitom pažnjom postupati i u radnjama koje prethode pojedinom postupku javne nabave kako bi se sklapanjem ugovora izbjeglo nastupanje eventualnih štetnih posljedice za poduzetnike, konkurente, potrošače i mjerodavno tržište u cjelini, a podnositeljici inicijative nije poznato jesu li potrebne radnje izvršene.

Slijedom navedenog, podnositeljica inicijative zaključuje kako je IKOM sklopio sporazum kojim je istome omogućeno isključivanje znatnog dijela konkurencije s tržišta za vodomjere te čime konkurenciji, odnosno drugim osobama, nastaje značajna šteta, a budući da naručitelji raspisuju natječaje samo za Elsterove vodomjere.

U prilogu inicijative podnositeljica je dostavila odluke o odabiru i zapisnike o javnom otvaranju ponuda u prethodno navedenim postupcima javne nabave.

2. Prethodno ispitivanje stanja na mjerodavnom tržištu

Kako bi utvrdio dodatne činjenice i okolnosti u svrhu ocjene je li u konkretnom slučaju riječ o povredi propisa o zaštiti tržišnog natjecanja, AZTN je sukladno svojim zakonskim ovlastima iz članka 32. točke 1. a) i b) ZZTN-a, dopisom od 9. travnja 2021. zatražio od IKOM-a očitovanje na navode iz inicijative, popis svih vrsta vodomjera s nazivom proizvođača koji ulaze u djelatnost poduzetnika IKOM, popis svih postupaka javne nabave vodomjera u 2018., 2019. i 2020. godini u kojima je sudjelovao IKOM, na kojim postupcima javne nabave je IKOM sudjelovao s ponudom Elster vodomjera te koji od navedenih natječaja je rezultirao s odabirom ponuditelja IKOM, očitovanje o suradnji poduzetnika IKOM i proizvođača/dobavljača Elster vodomjera, te preslike ugovora koje je IKOM sklopio s istim odnosno primjenjivao u razdoblju od 1. siječnja 2018. godine do danas, popis IKOM-ovih pet najvećih konkurenata na tržištu proizvodnje, prodaje i/ili ugradnje vodomjera u Republici Hrvatskoj, podatke o tržišnom udjelu IKOM-a te tržišnom udjelu IKOM-ovih konkurenata na tržištu prodaje vodomjera u Republici Hrvatskoj u 2018., 2019. i

2020. godini, kao i druge podatke i dokumentaciju kojima raspolaže, a koji mogu pridonijeti utvrđivanju činjeničnog stanja u ovom predmetu.

Nadalje, AZTN je proveo dodatno istraživanje te je dopisima od 19. srpnja 2021. zatražio očitovanje 8 vodovoda – javnih naručitelja u postupcima javne nabave koje navodi podnositeljica u inicijativi o tome na koji se način određuju uvjeti natječaja i karakteristike predmeta nabave prilikom raspisivanja natječaja za nabavu vodomjera, očitovanje o tome na temelju čega su na konkretnim javnim natječajima tražene baš te karakteristike vodomjera, očitovanje o tome kako to da se na konkretno navedeni natječaj javio samo jedan ponuditelj i imaju li saznanja o tome je li se na temelju karakteristika vodomjera traženih na konkretnom natječaju mogao javiti još koji ponuditelj, kao i druge podatke kojima raspolaže, a koji mogu pridonijeti utvrđivanju činjeničnog stanja u ovom predmetu.

Dopisima od 12. listopada 2021. AZTN je od Državnog zavoda za mjeriteljstvo sa sjedištem u Zagrebu, Capraška ulica 6 (dalje u tekstu: Državni zavod za mjeriteljstvo) i Uprave vodnog gospodarstva i zaštite mora pri Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja, sa sjedištem u Zagrebu, Radnička cesta 80 (dalje u tekstu: Uprava vodnog gospodarstva i zaštite mora) kao nadležnih tijela, zatražio stručnu pomoć odnosno pojašnjenje što je bitno kod raspisivanja uvjeta javnog natječaja za vodomjere, odnosno postoje li određene preporuke naručiteljima s obzirom na učinkovitost, preciznost, ekonomičnost ili neku drugu referencu kod nabavljanja vodomjera, pojašnjenje o tome vode li ova dva tijela evidenciju javnih natječaja kojima se nabavljaju vodomjeri te druge podatke i dokumentaciju kojima raspolažu, a koji mogu pridonijeti utvrđivanju činjeničnog stanja u ovom predmetu.

Vežano uz navode inicijative da prilikom raspisivanja javnih natječaja naručitelji često raspisuju javni natječaj za višeznačne vodomjere sa R160 i VR80 kojim karakteristikama, prema navodima podnositelja inicijative, odgovaraju samo vodomjeri Elster M100 i IKOM M100, kao i da se često traži i digitalni vodomjer s Woltrann vodnom turbinom H500 s klasom točnosti R800 kojim karakteristikama ponovo udovoljava samo Elsterov proizvod, AZTN je od Državnog zavoda za mjeriteljstvo i Uprave vodnog gospodarstva i zaštite mora zatražio očitovanje o tome postoji li na tržištu Republike Hrvatske još vodomjera koje imaju prethodno navedene karakteristike.

Također, dopisima od 12. listopada 2021. AZTN je zatražio očitovanja 13 poduzetnika konkurenata IKOM-a o tome imaju li u svojoj ponudi vodomjere koji odgovaraju prethodno navedenim karakteristikama, te ukoliko imaju zbog kojeg razloga se nisu javili na javne natječaje koje je podnositeljica inicijative navela u svojoj inicijativi, očitovanje o tome na koje javne natječaje su se javili u razdoblju 2018.-2020., očitovanje o tome jesu li, prema njihovim saznanjima, drugi natječajni bili postavljeni fleksibilnije nego natječajni navedeni u inicijativi te druge podatke i dokumentaciju kojima raspolažu, a koji mogu pridonijeti utvrđivanju činjeničnog stanja u ovom predmetu.

2.1. Očitovanje IKOM-a

Podneskom od 13. svibnja 2021. IKOM se očitovao kako je vodomjere, u razdoblju od veljače 2014. do prosinca 2019, nabavljao od (bivšeg) Elster Messtechnik GmbH, s registriranim sjedištem u Saveznoj Republici Njemačkoj, u gradu Lorsch na adresi Otto-Hahn-Ring 2 - 4 (u daljnjem tekstu: Elster), temeljem Ugovora o distribuciji (Elster Messtechnik GmbH / IKOM d.o.o, Distribution Agreement) sklopljenog 6. veljače 2014., a od prosinca 2019. do danas, od Honeywell International Inc, s registriranim sjedištem u Sjedinjenim Američkim Državama, u

saveznoj državi Sjeverna Karolina, u gradu Charlotte na adresi 300 South Tryon Street (u daljnjem tekstu: Honeywell), temeljem Ugovora o distribuciji (Honeywell International Inc. / IKOM d.o.o, Distributor Agreement) sklopljenog 20. prosinca 2019.

Elster Messtechnik GmbH, sa sjedištem u Saveznoj Republici Njemačkoj, u gradu Lorsch na adresi Otto-Hahn-Ring -4, je promjenom tvrtke u kolovozu 2018. postao Honeywell Messtechnik GmbH, sa sjedištem u Saveznoj Republici Njemačkoj, Lorsch, Otto-Hahn-Ring 2-4.

IKOM je naglasio kako je Elster vodomjere nabavljao samo od Elster-a ili Honeywell-a.

U razdoblju od početka 2018. do (uključujući) 20. prosinca 2019., IKOM je (Elsterove) vodomjere nabavljao isključivo od Elstera. U tom smislu, IKOM je od Elstera, kao (obični) distributer Elsterovih vodomjera isključivo za Republiku Hrvatsku, vodomjere kupovao i prodavao u svoje ime, i za svoj račun, isključivo na području Republike Hrvatske.

Uz to, IKOM je naveo kako temeljem ugovora s Elsterom nije bio ekskluzivni distributer za Elsterove vodomjere, odnosno bio je obični distributer, nigdje u ugovoru se ne spominje pojam „ekskluzivni distributer“, ili tome slično, a navedeno je razvidno iz činjenice da je Istarski vodovod d.o.o. Buzet u 2018. Elsterove vodomjere nabavio od poduzetnika CMC GROUP d.o.o., Buzet.

Štoviše, sve i da je IKOM bio ekskluzivni distributer Elstera, sukladno članku 5, stavak 1, Uredbe o skupnom izuzeću vertikalnih sporazuma između poduzetnika („Narodne novine“ broj: 37/2011, u daljnjem tekstu: Uredba o vertikalnim sporazumima), ne bi bio zabranjen u smislu članka 8. ZZTN -a, s obzirom na to da tržišni udio IKOM-a, i tržišni udio Elstera, na tržištu ponude i prodaje vodomjera u Hrvatskoj nije bio, niti je trenutno, (pojedinačno) veći od 30%.

U razdoblju od 20. prosinca 2019. do (uključujući kraja) 2020., IKOM je (Honeywellove) vodomjere, u skladu s točkom 1.1 2. Ugovora, mogao kupovati od Honeywella ili bilo kojeg drugog prodavatelja Honeywellovih vodomjera. U tom smislu, IKOM je od Honeywella, kao ne-ekskluzivni distributer Honeywellovih vodomjera za Hrvatsku i druge države, vodomjere kupovao i prodavao u svoje ime, i za svoj račun, na području Hrvatske, Albanije, Bosne i Hercegovine, Kosova, Makedonije, Crne Gore, Srbije, i Slovenije. Uz to, IKOM, temeljem Ugovora s Honeywellom, nije bio ekskluzivni distributer za Honeywellove vodomjere. U točki 1.1. 2. Ugovora je jasno navedeno da Honeywell vodomjere prodaje IKOM-u na ne-ekskluzivnoj osnovi. Sve i da je IKOM bio ekskluzivni distributer Honeywella, sukladno članku 5, stavku 1, Uredbe o vertikalnim sporazumima, ne bi bio zabranjen u smislu članka 8. ZZTN -a s obzirom na to tržišni udio IKOM-a, i tržišni udio Honeywella, na tržištu ponude i prodaje vodomjera u RH - u nije bio, niti je trenutno, (pojedinačno) veći od 30 %.

IKOM navodi kako podnositeljica inicijative neosnovano smatra da je IKOM ekskluzivni distributer Elsterovih (odnosno Honeywellovih) vodomjera, a navedeno opravdava pozivanjem na mrežnu stranicu <https://www.elstermetering.com>. Međutim, na navedenom hiperlinku se samo vidi da je IKOM „SALES PARTNERS EUROPE“, tj. (hrv.) partner za prodaju u Europi, a ne ekskluzivni distributer vodomjera u Hrvatskoj.

IKOM je naveo kako se Elsterovi (Honeywellovi) vodomjeri mogu kupiti još i kod poduzetnika H2O-PROJEKT d.o.o., Zagreb, te kako je Vodovod grada Vukovara d.o.o. u dvije javne nabave u 2018. (Evidencijski broj nabave MV 2/18 i MV 5/18) Elsterove vodomjere nabavio od CMC GROUP d.o.o., Buzet, a Komunalije d.o.o. (tj. Vodovod Đurđevac) je u dvije nabave u 2018. i

2019. (Evidencijski broj nabave E-MV-4/19 i E-MV-02/18) Elsterove vodomjere nabavio od poduzetnika HIDROCOM d.o.o., Pitomača.

Uzimajući u obzir navedeno, IKOM ističe da je navod podnositeljice inicijative, po kojem je samom činjenicom da je IKOM sklopio „ugovor o ekskluzivnoj distribuciji za Elster vodomjere“, istome omogućeno isključivanje znatnog dijela konkurencije s tržišta za vodomjere u cijelosti neosnovan.

IKOM navodi kako su se u razdoblju od početka 2018. do kraja 2020., a i trenutno, Elsterovi vodomjeri mogli, i još uvijek mogu, nabaviti od Elstera odnosno Honeywella ili od drugih distributera vodomjera. Naime, vodomjeri se u Hrvatskoj prodaju i od neslužbenih distributera, i putem paralelne trgovine iz (drugih) država članica Europske unije. S tim u svezi IKOM ističe da Ugovorima nije nanesen bilo koji negativni učinak u smislu (točke 100.) Smjernica o vertikalnim ograničenjima (SL 10.5.2010., SEC(2010) 411, Obavijest Komisije) (u daljnjem tekstu: Smjernice).

Nadalje, sve i da je ugovorena ekskluzivna distribucija (a što prema navodima IKOM-a nije), to bi Ugovori bili dopušteni s obzirom da su u Ugovorima kumulativno ispunjeni uvjeti iz članka 8., stavak 3. ZZTN -a.

IKOM je također naveo kako su neosnovani navodi podnositeljice inicijative kako naručitelji raspisuju natječaje isključivo za vodomjere s karakteristikama kojima udovoljavaju isključivo Elster proizvodi.

U odnosu na vodomjere M100 i M100i, tj. vodomjere koje spori podnositeljica inicijative, IKOM se pozvao na rješenje Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave (u daljnjem tekstu DKOM), KLASA: UP/II-034-02/19-01/791, URBROJ: 354-01/19-11, od 22. listopada 2019. u kojem DKOM utvrđuje kako iz dokaza u postupku proizlazi da u predmetnom postupku javne nabave dva različita gospodarska subjekta (IKOM i Elster) mogu ponuditi robu traženih tehničkih karakteristika.

Pritom je IKOM naglasio kako nikad na tržištu Republike Hrvatske nije prodavao (ili nudio) Elsterove, odnosno Honeywellove vodomjere M100. Naime, IKOM u Republici Hrvatskoj prodaje (i nudi) samo svoje vodomjere M100. S tim u svezi označava neosnovanima navode iz inicijative po kojima javni naručitelji u postupcima javne nabave pogoduju IKOM-u.

IKOM je posebno naglasio da i iz dostavljenih ugovora jasno proizlazi su on, Elster, i Honeywell, samostalne i jedna od druge neovisne pravne osobe. Naime, iz ugovora je jasno da je IKOM samo (obični, tj. ne-ekskluzivni) distributer Elstera odnosno Honeywella, tj. da IKOM i Elster odnosno Honeywell nisu povezana društva u smislu članka 473. Zakona o trgovačkim društvima („Narodne novine“ broj: 111/1993., 34/1999., 121/1999., 52/2000., 118/2003., 107/2007., 146/2008., 137/2009., 111/2012., 125/2011., 68/2013., 110/2015., 40/2019.).

IKOM ističe da on, samostalno i neovisno od Elstera, sada Honeywella, u vlastitom pogonu proizvodi vlastite vodomjere koje, i prodaje u Republici Hrvatskoj. U tom smislu, IKOM raspolaze i izjavom o sukladnosti od 20. travnja 2020. koju je izdao SGS (Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske NB0120). Iz Izjave jasno proizlazi da je poslovanje IKOM-a u skladu s Direktivom 2014/32/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o usklađivanju zakonodavstava država članica u odnosu na stavljanje na raspolaganje mjernih instrumenata na tržištu (preinačena) (u daljnjem tekstu „Direktiva 2014/32/EU“).

S obzirom da IKOM i Elster (Honeywell) imaju i različita tijela za ocjenjivanje sukladnosti (za IKOM je Slovački zavod za mjeriteljstvo), to su navedeni poduzetnici dvije samostalne, i jedna o drugoj neovisne, pravne osobe koje prodaju (svaka svoje) vodomjere koji su zamjenski proizvod (supstitut) u smislu članka 2., stavak 1., točka f, Uredbe o načinu i kriterijima utvrđivanja mjerodavnog tržišta („Narodne novine“, broj: 9/2011.).

Slijedom navedenog, IKOM je naveo kako su javni naručitelji zadovoljavajuće vodomjere mogli nabaviti, između ostalih, od IKOM-a, ili od Elstera odnosno Honeywella, ili od bilo koga drugoga tko trguje Elsterovim vodomjerima ili zamjenjivim vodomjerima. Vodomjeri koji mogu zamijeniti Elsterove odnosno Honeywellove vodomjere su IKOM M100, IKOM M100i, Zenner MNK, FGH MNK, Wehrle MNK, Baylan TY-2, Ningbo MJ SDC, i ChinaAimei ML-A.

S tim u svezi, IKOM, prije svega, ističe da s bilo kojim javnim naručiteljem nije sklopio, niti sudjelovao, u bilo čemu što bi se moglo smatrati zabranjenim sporazumom u smislu članka 8. ZZTN- a. Svi javni naručitelji su, samostalno i neovisno o IKOM-u, i u skladu sa svojim potrebama, izrađivali dokumentacije o nabavi (u daljnjem tekstu: DON), i odabirali ekonomski najpovoljniju ponudu (u daljnjem tekstu: ENP). Tome u prilog, sukladno navodima IKOM-a govore prethodno navedena odluka DKOM-a u predmetu KLASA: UP/II-034-02/19-01/791, te rješenje DKOM-a, KLASA: UP/II-034-02/19-01/278, URBROJ: 354-01/19-6, od 6. svibnja 2019., rješenje KLASA: UP/II-034-02/20-01/435, URBROJ: 354-01/20-6, od 17. srpnja 2020 , i rješenje DKOM-a KLASA: UP/II-034-02/20-01/698, URBROJ: 354-01/20-9, od 21. listopada 2020.

Iz navedenih odluka DKOM-a, kako navodi IKOM, proizlazi da su javni naručitelji raspisivali javne nabave s tehničkim specifikacijama vodomjera koje su mogli zadovoljiti, kako vodomjeri IKOM-a i vodomjeri Elstera odnosno Honeywella, tako i vodomjeri drugih pravnih ili fizičkih osoba te da su javni naručitelji tehničke specifikacije vodomjera utvrđivali samostalno i neovisno od IKOM-a ili Elstera i Honeywella, i to u skladu sa svojim potrebama, a na što imaju pravo, kao i da su javni naručitelji tehničke specifikacije vodomjera odredili u rasponu (od najviše do najmanje), tj. određivo, a ne određeno, kojeg su mogli zadovoljiti, kako vodomjeri IKOM-a i Elstera (Honeywella), tako i vodomjeri drugih pravnih ili fizičkih osoba.

Nadalje, IKOM je navode podnositeljice inicijative da „[...] naručitelji raspisuju natječaje za višeznamke vodomjere R160 i VR 80, a koji se ugrađuju horizontalno“, te da vodomjeri „[...] s opisanom kombinacijom R160 i VR80 su isključivo vodomjeri proizvođača Elster, i to vodomjeri Elster M100 i IKOM d.o.o. M100“ označio neosnovanima.

Uz navedeno, IKOM-u je poznato da, osim IKOM-a i Elstera odnosno Honeywella, i drugi poduzetnici nude vodomjere s mjernim rasponom R160 u horizontalnom položaju, i VR 80 vertikalnom položaju. Ti vodomjeri su IKOM M100, IKOM M100i, Zenner MNK, FGH MNK, Wehrle MNK, Baylan TY-2, Ningbo MJ SDC, i ChinaAimei ML-A. Neki od tih vodomjera, po saznanjima IKOM-a, nadmašuju od javnih naručitelja traženi mjerni raspon, pa tako i mjerni raspon Elsterovih i IKOM-ovih vodomjera. S tim u svezi su vodomjeri IKOM-a i Elstera zamjenjivi proizvodi koji stoje u izravnoj tržišnoj utakmici.

Vezano uz navode podnositeljice inicijative da „[...] naručitelji sklapaju ponude za digitalne vodomjere s Woltmanovodnom turbinom H5000 s klasom točnosti R800, a što također proizvodi samo Elster“, IKOM ističe da digitalne Woltman vodomjere, s klasom točnosti R800, ne prodaje i proizvodi samo IKOM, već i drugi poduzetnici, a potvrđuje ranije navedena odluka DKOM-a u predmetu KLASA: UP/II-034-02/20-01/435.

Vezano uz navode podnositeljice inicijative da je člankom 2. Dodatka Pravilnika o postupku ispitivanja vodomjera namijenjenih za uporabu u kućanstvu, trgovini i lakoj industriji propisano kako minimalni mjeriteljski zahtjev za raspon Q3/Q1 (odnosno R) > 40, a iz čega proizlazi da je samim Pravilnikom R mora biti minimalno, a ne isključivo 40, IKOM navodi kako je iz odluke DKOM-a u predmetu KLASA: UP/II-034-02/20-01/435 razvidno da javni naručitelji u postupcima javne nabave raspisuju raspon (od najmanje do najviše) za traženi mjerni raspon. S tim u vezi, javni naručitelj, u javnim nabavama na kojima je sudjelovao IKOM, nije ikad tražio točno određeni mjerni raspon, javni naručitelju su uvijek tražili vodomjere unutra određenog mjernog raspona.

Vezano uz navod podnositeljice inicijative da javni naručitelji u javnim nabavama „[...] često i ograničavaju uvjete što se isti raspisuju za nabavu vodomjera koji se montiraju u horizontalnom slučaju sa zahtjevom da mora biti omogućena vertikalna klasa točnosti i to minimalno R80 [...]“, IKOM je naveo kako je citirani navod podnositeljice neosnovan, te je ponovio navode iz prethodno navedenih odluka DKOM-a kako javni naručitelji u postupcima javne nabave imaju pravo zahtijevati ono što im potrebe nalažu.

Vezano uz osam postupaka javne nabave na kojima je sudjelovao samo IKOM, koje navodi podnositeljica inicijative, IKOM navodi kako navedeno ne dokazuje da je javna nabava, ili naknadno sklopljeni ugovor, bio protivan članku 8. ZZTN-a. Naime, na postupcima javne nabave u kojima je ponuditelj bio samo IKOM, se kao ponuditelj mogao pojaviti bilo koji drugi poduzetnik koji nudi proizvod koji zadovoljava uvjetima javnog naručitelja.

Slijedom navedenog, IKOM je napomenuo kako su neke javne nabave, na koje ukazuje podnositeljica inicijative, nekoliko puta bile izložene žalbenom postupku u kojem DKOM nije utvrdio postojanje ikakvih povreda (javne nabave) (predmeti KLASA: UP/II-034-02/19-01/791 postupak javnog naručitelja Vodovod Dubrovnik d.o.o., predmet KLASA: UP/II-034-02/19-01/278, postupak javnog naručitelja KD VODOVOD I KANALIZACIJA d.o.o., i u predmetu UP/II-03402/20-01/435, vezano uz postupak javnog naručitelja VG Vodoopskrba d.o.o.).

IKOM navodi kako podnositeljica u inicijativi neosnovano ističe da su jedino Elsterovi vodomjeri mogli zadovoljiti potrebe javnih naručitelja. Međutim, to samo po sebi ne znači da su sporazumi, koje je poduzetnik sklopio s bilo kojim javnim naručiteljem, zabranjeni. Da je tome tako proizlazi prije svega iz dvije činjenice.

Prvo, javni naručitelji su vodomjere birali sukladno svojim potrebama, a što je sukladno stavu DKOM - a iz odluke u predmetu KLASA:UP/II-034-02/1-01/278, dopušteno, i sukladno kriteriju ENP-a, što je propisano člankom 283. i 284. stavak 1. Zakona o javnoj nabavi („Narodne novine“, broj: 120/2016., dalje u tekstu ZJN), a ne samo sukladno tome da li određeni vodomjer zadovoljava tehničkim specifikacijama vodomjera koje su postavili javni naručitelji.

S druge strane, IKOM navodi kako je stavom DKOM-a iz odluka u predmetima KLASA: UP/II-034-02/19-01/791, UP/II-034-02/20-01/435, i UP/II-034-02/19-01/791, dokazano da su javni naručitelji raspisivali javne nabave s tehničkim specifikacijama vodomjera koje su mogli zadovoljiti, kako vodomjeri IKOM-a i vodomjeri Elstera i Honeywella, tako i vodomjeri drugih pravnih ili fizičkih osoba.

Drugo, IKOM nije na bilo koji način sudjelovao u izradi DON-ova, tj. kriterija za odabir ENP-a, javnih naručitelja u kojima su (njegovi) vodomjeri izabrani kao ENP. Javni naručitelji su, kako je navedeno, vodomjere koje je nudio IKOM izabrali na temelju svojih potreba, koje su IKOM-u bile nepoznate, i na temelju ENP-a.

IKOM je naveo da u njegovu djelatnost ulaze sljedeći vodomjeri sljedećih proizvođača: vodomjeri IKOM- a, kao proizvođača vodomjera (M100, M110, M100i, M120, M120i, M190, V200, H5000, C3100, C4000, i C4200), vodomjeri (bivšeg) Elster Messtechnik GmbH, odnosno (pravnog sljednika) Honeywell International Inc., kao proizvođača vodomjera (S110, S150, V200, C4000, C3100, H4000, H5000, i M140) i vodomjeri Diehl Metering GmbH, (Corona, Aries, Altair, i Hydrus).

U razdoblju od 2018. do 2020. godine, IKOM je sudjelovao kao ponuditelj u 45 postupaka javne nabave, u kojima je bio odabrani ponuditelj u 35 postupaka, od kojih je u jednom slučaju odabran za 1 grupu proizvoda, a u drugoj je odabran drugi poduzetnik. Od 35 postupaka javne nabave u kojima je IKOM sudjelovao sa svojom ponudom, u 28 postupaka IKOM je bio jedini ponuditelj.

IKOM je također naveo kako je u promatranom razdoblju provedeno još četiri javna natječaja (svi u 2020. godini) na koja IKOM nije izašao sa svojom ponudom.

Uz navedeno, IKOM posebno ističe da je poduzetnik CMC GROUP d.o.o., u javnim nabavama evidencijskog broja (nabave) MV 2 /18, MV 08 - 18, i MV 5 /18, nudio Elsterove vodomjere.

Zaključno, IKOM ističe da je iz dostavljenih podataka razvidno da nije sudjelovao na svim javnim nabavama na kojima je mogao, i da njegova ponuda nije izabrana kao ENP u svim postupcima javne nabave u kojima je sudjelovao.

IKOM je naveo da su njegovi najveći konkurenti na tržištu proizvodnje, prodaje, ili ugradnje, vodomjera u RH – u CMC GROUP d.o.o., Andel d.o.o., GRABAR d.o.o., Vodokok d.d., i HIDROCOM d.o.o.

U Hrvatskoj posluju ukupno 132 pravne osobe koje obavljaju funkciju isporučitelja vodnih usluga (kolokvijalno „vodovodi“). Svaki vodovod ima, sukladno Zakonu o mjeriteljstvu obvezu da svake godine dobavljati i mijenjati vodomjere. S tim u vezi je IKOM tijekom promatranog razdoblja od 2018. do 2020. godine vodomjere isporučio sveukupno 21 vodovodu, što čini sveukupno 16% vodovoda u Republici Hrvatskoj. Iz navedenoga je razvidno da je IKOM-ov (i Elsterov odnosno Honeywellov) tržišni udio, na tržištu prodaje vodomjera u RH - u, manji od 30 %. Koliki je tržišni udio IKOM-ovih konkurenata, na tržištu prodaje vodomjera u RH - u, IKOM-u nije poznato. Jasno je da preostalih 84% tržišta drže neki od navedenih konkurenata IKOM-a.

IKOM je na zahtjev AZTN-a dostavio ugovore sklopljene s Elster Messtechnik GmbH od 6. veljače 2014. i Honeywell International Inc. od 20. prosinca 2019.

Slijedom svega navedenog, IKOM predlaže AZTN-u da, sukladno članku 38. stavcima 5. i 6. ZZTN-a, rješenjem utvrdi da nema uvjeta za pokretanje postupka, odnosno sukladno članku 38. stavka 4. ZZTN-a, donese rješenje kojim utvrđuje da ne postoji javni interes za pokretanje postupka.

2.2. Očitovanja vodovoda – naručitelja u postupcima javne nabave

U razdoblju od 13. kolovoza 2021. do 13. rujna 2021. AZTN je zaprimio tražena očitovanja naručitelja u postupcima javne nabave koji su istaknuti u inicijativi za pokretanje postupka –

Vodovod Zadar, Vodoopskrba i odvodnja Zagreb, Istarski vodovod, Vodovod i odvodnja Šibenik, Zagorski vodovod, Vodovod Dubrovnik, Vodovod-Osijek i Ponikve voda.

U dostavljenim očitovanjima, vodovodi su u bitnome naveli kako pri izradi DON-a naručitelj ima određenu slobodu kako bi mogao dobiti proizvod koji odgovara njegovim potrebama, ali da pritom poštuju odredbe ZJN-a i Pravilnika dokumentacije o nabavi te ponudi u postupcima javne nabave („Narodne novine“ br. 65/2017). Kriterij za odabir ENP određen je slobodno da se omogući učinkovito nadmetanje između ponuditelja, a DON mora biti jasan, precizan i izrađen na način da omogući podnošenje usporedivih ponuda.

Karakteristike vodomjera utvrđuju se sukladno potrebama sustava redovne izmjene vodomjera koje su definirane planovima redovne izmjene vodomjera za cijelu godinu te sukladno tehničkim zahtjevima aktivnog vodoopskrbnog sustava u smislu osiguranja stabilnosti javne vodoopskrbe. Pri tome se naglašava da se pri određivanju i opisivanju karakteristika nabave pazi da opisane karakteristike predmeta nabave svim gospodarskim subjektima omogućuju jednak pristup u postupcima javne nabave.

Od vodovoda je zatraženo objašnjenje zbog čega su na javnim natječajima navedenim u inicijativi traženi baš višestruki mokri vodomjeri koje je moguće ugraditi u vertikalnom V položaju i u horizontalnom H položaju s klasom točnosti od najmanje R160H i R80V po MID tipskom odobrenju i digitalni priрубnički Woltman vodomjer klase točnosti od najmanje R800.

Vodovodi su u bitnome naveli tri glavna razloga zbog čega su spomenute karakteristike tražene:

1. zbog toga što se mogu uspješno ugraditi u već postojeće sustave što je ujedno najjeftinija i najekonomičnija opcija jer ne zahtjeva dodatna ulaganja u sustav,
2. zbog toga što je navedena klasna točnost važna za preciznost i učinkovitost mjerenja naplate potrošnje vode i za brzinu otkrivanja i otklona moguće štete u sustavu,
3. zbog dugogodišnjeg iskustva u provođenju javne nabave za izmjenu vodomjera te pozitivnih odnosno negativnih iskustva sa održavanjem i servisiranjem određenih vodomjera određenih proizvođača.

Sukladno zaprimljenim očitovanjima, niti jednom vodovodu nije poznat razlog zbog čega je u predmetnim postupcima javne nabave samo jedan gospodarski subjekt dostavio ponudu.

Vodovod Osijek je pritom u očitovanju od 13. kolovoza 2021. naveo kako na javnom natječaju evidencijskog broja nabave W-04-20 nisu traženi vodomjeri s prethodno opisanim karakteristikama, te da su u provedenom postupku javne nabave tehnički zahtjevi postavljeni na način koji omogućuje da se zadovolji više proizvođača ili dobavljača. Dostavio je popis raznih proizvođača vodomjera koji prema njegovim saznanjima zadovoljavaju tehničke uvjete propisane u postupku javne nabave pod gornjim brojem i to su: Wehrle, Honeywell, G. Gioanola, Shengda, Baylan, Maddalena, Diehl, Zenner, Sensus, Bmeters, te je dodao da su danas u sustavu Vodovoda Osijek aktivni vodomjeri proizvođača Elster, Sensus, Ikom, Grabar i dr.

Vodoopskrba i odvodnja Zagreb u podnesku od 20. kolovoza 2021. je naveo kako su u javnom natječaju broj: 400-01/19-006/54, urbroj: 251-26-23/003-19 tražene karakteristike vodomjera istovjetne onima koje imaju vodomjeri u upotrebi na distributivnom području, te je istaknuo kako na tržištu EU postoji više gospodarskih subjekata koji se bave proizvodnjom vodomjera visokih tehničkih karakteristika kao što su primjerice IKOM, CMC, Elster, Honeywell, DIEHL, Maddalena, ARAD, SENSUS, Apator od kojih svi navedeni imaju zastupnika u Republici Hrvatskoj pa je logično zaključiti da se svaki od navedenih zastupnika mogao javiti na natječaj.

Vežano uz postupak javne nabave broj: W-03/2019, Vodovod Dubrovnik je naveo kako je nakon provedene analize tržišta zaprimljena žalba zainteresiranog gospodarskog subjekta koja se u bitnome referirala na ograničavanje tržišnog natjecanja te je žalitelj tvrdio da tražene vodomjere može isporučiti samo jedan subjekt. DKOM je poništio dio dokumentacije o nabavi u kojoj je propisana tehnička karakteristika R800 za digitalni Woltman vodomjer. Nakon objave nove dokumentacije o nabavi sukladno rješenju DKOM-a propisane su nove tehničke karakteristike za vodomjer, točnost je smanjena na R400. Iako je na kraju poništena tražena točnost R800, naknadno određena točnost R400 je također zadovoljavala naručitelja i njegove potrebe.

2.3. Stručna pomoć Uprave vodnog gospodarstva i zaštite mora i Državnog zavoda za mjeriteljstvo

U očitovanju Uprave vodnog gospodarstva i zaštite mora koje je AZTN je zaprimio 4. siječnja 2022. navedeno je kako Uprava vodnog gospodarstva kao tijelo nadležno za provedbu upravnog nadzora nad provedbom Zakona o vodnim uslugama (Narodne novine, br. 66/19) i propisa donesenih na osnovi istoga zakona, provodi upravni nadzor nad javnim isporučiteljima vodnih usluga isključivo u pogledu zakonitosti općih uvjeta isporuke vodnih usluga, te nikada nije davala preporuke javnim isporučiteljima vodnih usluga niti drugim tijelima ili institucijama vežano uz bilo koje uvjete javnog natječaja za nabavu vodomjera. Javni isporučitelji vodnih usluga su društva kapitala i potpuno autonomno pokreću postupke javne nabave vodomjera.

Državni zavod za mjeriteljstvo (dalje u tekstu: DZM) u očitovanju koje je AZTN zaprimio 29. studenog 2021. naveo je kako je odredbom članka 21. stavka 1. Zakona o mjeriteljstvu propisano da se zakonita mjerila iz usklađenog područja smiju staviti na raspolaganje na tržištu ako su ispitana u propisanom postupku, ako udovoljavaju mjeriteljskim zahtjevima i ako su označena propisanim oznakama.

Mjeriteljski i tehnički zahtjevi za vodomjere propisani su odredbama Pravilnika o tehničkim i mjeriteljskim zahtjevima koji se odnose na mjerila („Narodne novine“ br. 21/16) te Dodatkom III. - Vodomjeri (MI-001) navedenog Pravilnika.

Gospodarski subjekt koji stavlja mjerilo na tržište ili na raspolaganje na tržištu odgovoran je za sukladnost mjerila s propisanim zahtjevima koji se odnose na mjerilo, za točnost i potpunost podataka o mjerilu te mora osigurati da ti podaci budu u skladu s propisanim zahtjevima koji se odnose na mjerilo.

DZM je naveo kako na tržištu Republike Hrvatske kao dijelu unutarnjeg tržišta Europske unije postoje i vodomjeri drugih proizvođača koji zadovoljavaju tehničke zahtjeve postavljene na navedenim javnim natječajima.

2.4. Očitovanja poduzetnika-konkurenata IKOM-a

U razdoblju od 3. studenog 2021. do 9. veljače 2022. AZTN je zaprimio zatražena očitovanja trinaest poduzetnika – konkurenata IKOM-a.

Na temelju dostavljenih odgovora navedeni poduzetnici mogu podijeliti u dvije grupe i to:

1. poduzetnici koji su nisu zainteresirani za postupke javne nabave i koji su orijentirani na krajnje kupce, male firme i ugradnju individualnih mjerila u industriji i proizvodnji (H2O Projekt d.o.o. iz Zagreba, Samoborska cesta 93, OIB: 03102071050; Trgo-vodo, obrt za trgovinu, vl. Božidar Ivanić iz Oroslavlja, Zagrebačka 2, OIB: 92225379117; Fero-term d.o.o. iz Donjeg Stupnika, Gospodarska ulica 17, OIB: 69638067216, Dinop d.o.o. iz Soblineca (Grad Zagreb), Prigorska 9, OIB: 00042324329 i Thermo-mark d.o.o. iz Zagreba, Karažnik 38A, OIB: 64036725749); i
2. poduzetnici koji se na predmetne natječajne nisu javili jer njihovi proizvodi nemaju tehničke karakteristike tražene u navedenim javnim natječajima, a za koje tvrde da odgovaraju samo jednom tipu i jednom proizvođaču vodomjera (Grabar d.o.o. iz Varaždina, Zagrebačka 306, OIB: 64278190908; Vodoskop d.o.o. iz Zagreba, Čulinečka cesta 221C, OIB: 3413421805; Andel d.o.o. iz Zagreba, Samoborska 161 B, OIB: 81891996613; CMC GROUP d.o.o. iz Buzeta, Sv. Ivan 3/2, OIB: 21688419865 (dalje u tekstu: CMC GROUP), TI-SAN d.o.o. iz Svete Nedelje, Industrijska 13, OIB: 37196134947; Hidro-termo centar d.o.o. iz Zagreba, CMP, Savica-Šanci 127, OIB: 64590221981; HIDROCOM d.o.o. iz Pitomače, A. Mihanovića 55, OIB: 70713219811; Tomsan d.o.o. iz Viškova, Dovičići 18, OIB: 29928288748).

Sukladno zaprimljenim očitovanjima, natječajni na koje su se navedeni poduzetnici javljali u razdoblju od 2018. do 2020. svakako su imali fleksibilnije uvjete, u odnosu na natječajne navedene u inicijativi, te se na te natječajne moglo javiti i više ponuditelja. Također je riječ o naručiteljima – javnim isporučiteljima vodnih usluga (vodovodima).

Iz zaprimljenih očitovanja poduzetnika proizlazi kako postoje slični jednakovrijedni vodomjeri drugih proizvođača koji su u skladu s EU i ISO normama i s traženim ugradbenim dimenzijama, koji bi se mogli ponuditi, ali bi se iz tehničkih opisa trebalo izbaciti jedinstvene tehničke karakteristike koje detaljno opisuju točno određeni tip vodomjera, koje ima samo jedan proizvođač sa područja EU i jedino njihov zastupnik za Republiku Hrvatsku može ovako tehnički opisane proizvode isporučiti na tržištu Republike Hrvatske.

Zbog detaljnog opisa jedinstvene tehničke karakteristike za pojedini tip i pojedinog proizvođača vodomjera na pojedinim javnim natječajima (među kojima su natječajni koje navodi podnositeljica inicijative), drugi poduzetnici nisu bili u mogućnosti konkurirati svojim proizvodom.

Pojašnjava se da se za višezlazni mokri tip vodomjera osim klasične ugradnje traži da vodomjer zadovoljava i klasu R80 kod vertikalne ugradnje što direktno pogoduje samo jednom ponuditelju, iako se iskustveno zna da se ovaj tip kućnog vodomjera u 99,99% slučajeva ugrađuje isključivo u horizontalnom položaju.

Zaprimljena očitovanja poduzetnika ukazuju na mogućnost da se raspišu tehničke specifikacije koje bi dale mogućnost javljanja i drugih dobavljača na tržištu jer postoji više vodomjera koji mogu zadovoljiti visoko traženu mjeriteljsku klasu R160 kod horizontalne ugradnje, dok kod vertikalne ugradnje klasu R80 za sve dimenzije vodomjera može zadovoljiti samo jedan ponuditelj.

Ako postoji potreba za vertikalnom ugradnjom vodomjera postoje tipovi vodomjera za vertikalnu ugradnju koji zadržavaju visoku mjernu klasu R160 ili se može ugraditi i drugačiji tip vodomjera (volumetrijski tip vodomjera) koji ima mogućnost instaliranja u svim položajima uz zadržavanje iste klase osjetljivosti, a koji može ponuditi više ponuditelja.

Navodi se kako postoje druga, pa i kvalitetnija tehnička rješenja od traženih na predmetnim natjecajima, ali i da nije bitno kakvo tehničko rješenje koristi pojedini proizvođač, već je bitno da se ostvari dvosmjernan, kvalitetan i točan prijenos impulsa sa vodomjera na daljnu opremu za daljinsko očitavanje.

Što se tiče turbinskog vodomjera H5000, i za njega se tehnički opisuju jedinstvene tehničke karakteristike koje može zadovoljiti samo jedan proizvođač, odnosno samo jedan ponuditelj. Postoje jednakovrijedni vodomjeri s nešto nižom klasom od traženih R700, npr. s klasom R315 ili ultrazvučna mjerila ili slična mjerila koja također posjeduju impulsne izlaze da se mogu priključiti na sustave za daljinsko očitavanje, a sama tehnička izvedba može biti drugačija od one tražene u javnom natjecaju.

Iz zaprimljenih očitovanja poduzetnika proizlazi kako tako propisane tehničke karakteristike služe samo i isključivo u svrhu neopravdane diskriminacije i isključenja iz tržišne utakmice svih ostalih proizvođača, odnosno ponuditelja osim IKOM-a.

Posljedica takvog postupanja je da navedeni ponuditelj može kreirati cijenu kakvu želi jer je svjestan činjenice da niti jedan drugi ponuditelj neće moći predati valjanu ponudu. Iz tog su razloga navedeni naručitelji dobili ponude IKOM-a te su sklopili ugovore koji sadrže nabavne cijene 40% pa i više od realnih tržišnih cijena u trenutku provedbe natjecaja.

Poduzetnik CMC GROUP u podnesku od 19. studenoga 2021. je naveo kako u svojoj ponudi nema vodomjere koji zadovoljavaju karakteristike opisane u dopisu AZTN-a te da navedene karakteristike na tržištu zadovoljava samo jedan proizvođač, Elster, za čiji proizvod IKOM ima pravo ekskluzivne distribucije na teritoriju Republike Hrvatske.

Navodi kako je CMC GROUP do 2015. bio jedan od partnera sa tvrtkom Elster. Nakon raskida ugovora s Elsterom zaprimio je upozorenje IKOM-a o tome da više ne može nuditi Elsterove proizvode jer je za te proizvode IKOM sada ekskluzivni distributer.

Svoje navode je potkrijepio dostavom preslike Raskida ugovora između CMC GROUP i Elstera od 29. siječnja 2015. i preslike Opomene pred tužbu od 27. ožujka 2018.(dalje u tekstu: Opomena) koju je zaprimio od punomoćnika IKOM-a, odvjetničkog društva [...], u kojem se izričito navodi kako je IKOM ekskluzivni distributer Elsterovih proizvoda.

CMC dalje navodi kako se na javne natjecaje koji su nabrojani u dopisu AZTN-a mogao javiti samo jedan ponuditelj, te da u tim slučajevima tržišno natjecanje nije postojalo.

3. Činjenične i pravne okolnosti utvrđene tijekom prethodnog ispitivanja stanja na mjerodavnom tržištu

AZTN je izvršio uvid u ugovore koje je IKOM sklopio s proizvođačem Elster vodomjera i to u Elster Messtechnik GmbH / IKOM d.o.o., Distribution Agreement, od 6. veljače 2014., i Honeywell International Inc. / IKOM d.o.o, Distributor Agreement, od 20. prosinca 2019.

Elster Messtechnik GmbH / IKOM d.o.o., Distribution Agreement, od 6. veljače 2014.,odnosno ugovor o distribuciji sklopljen između IKOM-a i Elstera – unatoč navodima IKOM-a kako nije riječ o ugovoru o ekskluzivnoj distribuciji, u samoj preambuli Ugovora izričito je navedeno “This exclusive Distribution Agreement...”.

U Ugovoru je navedeno da će Elster dati IKOM-u svoje postojeće kupce na teritoriju Republike Hrvatske te da Elster neće produžavati ugovore s drugim distributerima na teritoriju Republike Hrvatske s kojima već ima sklopljeni ugovor odnosno da će takve ugovore raskinuti.

Slijedom navedenog, unatoč navodima IKOM-a iz dopisa odredbe ugovora ukazuju na isključivu distribuciju na teritoriju Republike Hrvatske.

Honeywell International Inc. / IKOM d.o.o, Distributor Agreement, od 20. prosinca 2019., Ugovor o distribuciji između IKOM-a i Honeywella sklopljen je na ne-ekskluzivnoj osnovi što se izričito navodi u točki 1.1. Ugovora.

U točki 1.4. sadržana je obveza nenatjecanja što je dozvoljeno u smislu članka 10. Uredbe o vertikalnim sporazumima.

Unatoč navedenoj odredbi, sukladno očitovanju IKOM-a, taj poduzetnik osim Honeywellovih (Elster) vodomjera, u svojoj ponudi ima svoje (IKOM) vodomjere i vodomjere proizvođača Diehl Metering GmbH, Njemačka.

Za razliku od prethodnog ugovora, iz dostavljenog ugovora s Honeywellom proizlazi da prema tom ugovoru IKOM nije isključivi distributer na teritoriju Republike Hrvatske.

Da je IKOM uistinu bio ekskluzivni distributer Elsterovih proizvoda do kraja 2019. godine najbolje dokazuje i postupanje samog IKOM-a koji je CMC GROUP-i dostavio Opomenu 27. ožujka 2018. radi kršenja njegovog prava ekskluzivne distribucije Elsterovih proizvoda i u kojoj IKOM sam sebe izriječno naziva „ekskluzivni distributer“.

Kao razlog slanja navedene Opomene navodi se kako je CMC GROUP nakon zaprimanja zadnje opomene nudila isporuku Elsterovih proizvoda na području Republike Hrvatske, a kao primjer takvog postupanja se navodi postupak javne nabave naručitelja Istarskog vodovoda iz 2018. godine. Isti taj primjer IKOM je u svom dopisu AZTN-u naveo kao dokaz da nije ekskluzivni distributer.

Nadalje, iz ugovora sklopljenog između IKOM-a i Honeywella proizlazi da IKOM nije ekskluzivni distributer na teritoriju Republike Hrvatske i da Honeywell zadržava pravo ugovoriti s drugim poduzetnicima prodaju, licenciranje, instalaciju, provjeravanje i servisiranje Elsterovih proizvoda.

U razdoblju od 2018. do 2020. godine, IKOM je sudjelovao kao ponuditelj u 45 postupaka javne nabave, u kojima je bio odabrani ponuditelj u 35 postupaka, od kojih je u jednom slučaju odabran za 1 grupu proizvoda, a u drugoj je odabran drugi poduzetnik. Od 35 postupaka javne nabave u kojima je IKOM sudjelovao sa svojom ponudom, u 28 postupaka IKOM je bio jedini ponuditelj.

Od osam javnih natječaja navedenih u inicijativi, čak šest ih je provedeno u potpunosti dok je na snazi bio ekskluzivni ugovor između IKOM-a i Elstera, jedan javni natječaj je raspisan 2019., a o njemu je odlučeno početkom 2020. i jedan javni natječaj je i raspisan i o njemu je odlučeno 2020.

Što se tiče tehničkih specifikacija traženih u javnim natječajima, vodovodi kao razloge za traženje detaljnih tehničkih specifikacija navode uspješnu ugradnju u postojeće sustave, važnu klasnu točnost i iskustvo s izmjenom, održavanjem i servisom vodomjera.

S druge strane, većina konkurenata koja se inače javlja na javne natječaje navodi kako se nije javila na natječaje navedene u inicijativi jer su tehničke specifikacije bile veoma detaljne i takve tehničke specifikacije su mogli zadovoljiti samo Elsterovi vodomjeri te se zbog tehničkih razloga nisu niti mogli javiti na navedene natječaje. Dalje navode kako postoje druga pa i kvalitetnija tehnička rješenja od traženih, ali se smatra da se na navedenim natječajima pogoduje jednom proizvođaču odnosno njegovom ekskluzivnom distributeru.

4. Odluka Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja

Na temelju dostavljene dokumentacije i utvrđenog činjeničnog stanja tijekom prethodnog ispitivanja stanja na mjerodavnom tržištu, Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje u tekstu: Vijeće), sukladno ovlastima iz članka 27. i članka 31. ZZTN-a na sjednici 16/2022., održanoj 14. travnja 2022., razmatralo je navedeni predmet te je donijelo odluku da se inicijativa odvjetnice [...], odbaci u smislu članka 38. stavka 5. i 9. ZZTN-a, jer ne postoje uvjeti za pokretanje postupka AZTN-a po službenoj dužnosti protiv poduzetnika IKOM radi utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja u smislu članka 39. ZZTN-a, a vezano uz primjenu članka 8. ZZTN-a koji uređuje zabranjene sporazume.

Odluku o odbacivanju predmetne inicijative Vijeće temelji na sljedećim razlozima.

U predmetnoj stvari riječ je o postupcima javne nabave koji su uređeni prvenstveno ZJN-om, a podredno Zakonom o mjeriteljstvu.

Sukladno članku 398. ZJN kontrolu nad postupcima javne nabave po žalbama ponuditelja obavlja DKOM, a temeljem članaka 436. i 438. ZJN upravni nadzor u svrhu sprječavanja, otklanjanja i otkrivanja nepravilnosti koje mogu nastati ili su nastale kao posljedica povrede ZJN provodi Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja.

AZTN je u području javnih nabava nadležan za utvrđivanje zabranjenih horizontalnih sporazuma – kartela između ponuditelja. U predmetnom prethodnom ispitivanju stanja na tržištu nisu utvrđene indicije da je IKOM sklapao sporazume s drugim konkurentima, a vezano za sudjelovanje u postupcima javne nabave.

Naime, očitovanja IKOM-ovih konkurenata prikupljena u prethodnom ispitivanju stanja na mjerodavnom tržištu ukazuju na nemogućnost sudjelovanja poduzetnika s drugim brandovima vodomjera u određenim postupcima javne nabave, a budući da su uvjeti tih postupaka javne nabave određeni na način da im mogu udovoljiti samo vodomjeri marke Elster, a čiji dobavljač u Hrvatskoj je IKOM.

Iz očitovanja konkurenata IKOM-a također je razvidno da su oni koju su sudjelovali u određenim postupcima javne nabave u promatranom razdoblju, sa svojim ponudama izlazili na natječaje čiji su uvjeti postavljeni na način koji omogućava sudjelovanje više ponuditelja odnosno vodomjera različitih brandova, a riječ je također o naručiteljima – javnim isporučiteljima vodnih usluga (vodovodima) kao i u slučaju osam postupaka javne nabave koje navodi podnositeljica inicijative

i koji su sukladno iskazima konkurenata IKOM-a uređeni na način da može sudjelovati samo jedan ponuditelj.

U provedenom postupku AZTN je utvrdio da je od 6. veljače 2014. do 1. siječnja 2020. kada je na snazi bio ugovor između Elstera i IKOM-a, IKOM bio ekskluzivni zastupnik Elsterovih proizvoda u Republici Hrvatskoj, dok je ugovor s Honeywellom koji je na snazi od 1. siječnja 2020. sklopljen na ne-ekskluzivnoj osnovi. U navedenim ugovornim odnosima IKOM-a s Esterom i Honeywellom nisu utvrđene dostatne indicije za pokretanje postupka u smislu članka 8. ZZTN-a.

Vezano uz moguće dogovore javnih naručitelja i IKOM-a, sporazumi između naručitelja i ponuditelja mogu se razmatrati u smislu ispunjenja bića djela zlouporabe u postupku javne nabave iz članka 254. Kaznenog zakona („Narodne novine“, br. 125/11, 144/12, 56/15 i 61/15, dalje u tekstu: KZ), i/ili nezakonitog pogodovanja iz članka 292. KZ-a, progon kojih provodi nadležno državno odvjetništvo po službenoj dužnosti.

Stoga, vezano uz moguća protupravna postupanja javnih naručitelja na koja je podnositeljica inicijative ukazala u inicijativi za pokretanje postupka, kao i ona na koja su ukazali pojedini IKOM-ovi konkurenti u svojim očitovanjima, Vijeće napominje da nadzor u svrhu otklanjanja ili sprječavanja nepravilnosti koje mogu nastati ili su nastale kao posljedica povrede ZJN i podzakonskih propisa u području javne nabave, kao i utvrđivanje jesu li u pojedinim postupcima javne nabave ostvarena sva bitna obilježja kaznenog djela zlouporabe u postupku javne nabave u smislu članka 254. KZ-a, ili nezakonitog pogodovanja u smislu 292. KZ-a u nadležnosti su drugih tijela i/ili institucija, različitih od AZTN-a.

Slijedom navedenog, AZTN je na temelju odluke Vijeća odlučio kao u izreci ovoga rješenja.

Uputa o pravnom lijeku

Protiv ovog rješenja nije dopuštena žalba, ali podnositelj inicijative može tužbom pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske u roku od trideset (30) dana od dana dostave ovog rješenja.

Predsjednica Vijeća
za zaštitu tržišnog natjecanja

dr. sc. Mirta Kapural dipl. iur

Napomena:

Sukladno članku 53. ZZTN-a, podaci koji predstavljaju poslovnu tajnu izuzeti su od objavljivanja te su u tekstu navedeni podaci označeni [...].